

genoemd (houten ledikant, enz.) heb ik dan ook inderdaad getroffen. Ik vond dit zoo vanzelf sprekend, dat ik het niet in het bijzonder in mijn artikel heb vermeld. Om te voorkomen, dat stroomlissen de hartstreek zouden kunnen passeeren, wordt er tevens angstvallig voor gewaakt, dat geen overtollig zout water, waarmede de slapen worden ingewreven, langs den hals van den patiënt afloopt.

Wat den transformator betreft, heb ik mijn licht opgestoken bij een electro-technisch ingenieur hier ter stede. Deze was het met de technische uiteenzettingen van collega LIGTHART eens, doch hoewel gewenscht, achtte hij het aanbrenge van een transformator met goed gescheiden primaire en secundaire wikkeling geenszins volstrekt noodzakelijk 1). Bij de door mij getroffen maatregelen om patiënt en personeel te isoleeren waren, naar zijn meening, geen ernstige gevaren te duchten. Ik heb dan ook geen aanleiding gevonden het toestel voor verder gebruik af te keuren. De gunstige ervaringen tot dusverre geven evenmin hiertoe aanleiding. Ook een „goed” electroshocktoestel kan gevaar opleveren. Mij is een geval van een collega bekend, die door een fout in het toestel een patiënt 6—7 shocks achter elkaar gaf, wat deze bijna het leven kostte. Hoe ingewikkelder men een apparaat maakt, hoe meer kans er op stoornissen bestaat!

Ik dank collega LIGTHART voor de door hem gegeven aanwijzingen, die voor mij aanleiding waren, de reeds getroffen veiligheidsmaatregelen nog eens extra te controleeren.

Soerabaja, 3 Maart 1947

C. KAPSENBERG

DOKTERSASSISTENTEN

In het *Tijdschrift* van 22 Februari l.l. schrijft de hoofdredacteur over „Dokters-assistenten”. Weet hij echter wel, dat in werkelijkheid de toestand veel erger is dan hij beschrijft? Trouwens het feit, dat er zoo'n zoogenaamde „wilde” opleiding bestaat beteekent, dat er vraag is naar de producten ervan en spreekt al boekdeelen. Plaatst men een annonce dan verbaast men zich erover wie zich voor deze functie durven te komen aanmelden, bij voorbeeld ex-winkeljuffrouwen met vrijwel alleen lagere-schoolopleiding, en men verbaast zich nog meer, wanneer blijkt, dat deze dames reeds ervaring bij een collega hebben opgedaan. Bij nader onderzoek blijkt nu, dat deze stadscollegae eigenlijk te veel verantwoordelijkheidsgevoel hebben voor den modernen tijd, zij willen namelijk niet adviseeren zonder patiëntenonderzoek, hetgeen zonder assistentie echter te veel tijd kost. Een heel klein deel kan zich slechts de luxe van een volwaardige assistentie veroorloven en... een groot deel behandelt volgens eigen waarneming en gegevens van gemeente-artsen en controleerende collegae de patiënten zonder onderzoek en soms zelfs op afstand! En voor het platteland: Hoeveel apotheekhoudende artsen kunnen een gediplomeerde assistente bekostigen? Slechts een heel klein percentage.

Honselersdijk, 7 Maart 1947

A. VAN DUUVENDIJK

EEN DRINGEND BEROEP OP ONZE SEMI-ARTSEN

In het *N. T. v. G.* 91, I, 5, heeft dr. KLINKERT een beroep gedaan op de semi-artsen naar aanleiding van de klacht, dat zij geen haast zouden maken met afstudeeren. Op een schriftelijke vraag van een Kamerlid betreffende dit verschijnsel heeft de Minister van Onderwijs onlangs medegedeeld, dat het gesignaleerde euvel niet, althans niet in belangrijke mate, voorkomt.

Als voormalig Utrechtsch student heb ik bij een aantal kennissen geïnformeerd of zij ook een semi-arts kenden, die zijn studie niet afmaakte ten einde zich aan zijn verplichtingen te onttrekken. Niemand kon mij een naam noemen. Aangezien de ondervraagde personen tezamen met mij ten minste een 150-tal doctorandi, semi-artsen en pas afgestudeerde artsen kennen en het volkomen willekeurig gekozen studenten betreft, meen ik dat de gevolgtrekking gerechtvaardigd is, dat in Utrecht de gewraakte gedragslijn, zoo ooit, uitermate zelden wordt gevolgd.

Ten einde mij een statistischen indruk te verschaffen omtrent het afstudeeren van artsen ben ik de gegevens nagegaan, welke verwerkt zijn in de rubriek

1) Een dergelijke transformator is hier trouwens niet te krijgen.